

DUA

أَدْعُوا رَبَّكُمْ تَضَرُّعًا وَخُفْيَةً إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُعْتَدِينَ

Araf / 55. Rabbinize yalvara yalvara ve gizlice dua edin. Çünkü O, haddi aşanları sevmez.

وَلَا تُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ بَعْدَ إِصْلَاحِهَا وَادْعُوهُ خَوْفًا وَطَمَعًا إِنَّ رَحْمَتَ اللَّهِ قَرِيبٌ
مِنَ الْمُحْسِنِينَ

Araf / 56. Düzeltildikten sonra yeryüzünde bozgunculuk yapmayın. O'na, korkarak ve rahmetini umarak dua edin. Muhakkak ki Allah'ın rahmeti, iyilik edenlere yakındır.

وَاذْكُرْ رَبَّكَ فِي نَفْسِكَ تَضَرُّعًا وَخِيفَةً وَدُونَ الْجَهْرِ مِنَ الْقَوْلِ
بِالْعُدْوَةِ وَالْوَصَالِ وَلَا تَكُنْ مِنَ الْغَافِلِينَ

Araf /205. Sabah akşam demeden, kendi içinden, korkarak ve yalvararak, alçak sesle Rabbinizi an ve gafillerden olma.

لَهُ دَعْوَةُ الْحَقِّ وَالَّذِينَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ لَا يَسْتَجِيبُونَ لَهُمْ بِشَيْءٍ إِلَّا كَبَاسِطٍ
كَفَّيْهِ إِلَى الْمَاءِ لِيَبْلُغَ فَاهُ وَمَا هُوَ بِبَالِغِهِ وَمَا دُعَاءُ الْكَافِرِينَ إِلَّا فِي ضَلَالٍ

Ra'd / 14. Gerçek dua O'nadır. O'nun dışında yalvarıp durdukları ise onlara hiçbir şeyle cevap veremezler. Onlar olsa olsa ağzına su gelsin diye iki avucunu açana benzer ki, o, ona gelmez. Kâfirlerin duası hep bir sapıklık içindedir.

تَتَجَافَى جُنُوبُهُمْ عَنِ الْمَضَاجِعِ يَدْعُونَ رَبَّهُمْ خَوْفًا وَطَمَعًا وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ
يُنْفِقُونَ

Secde / 16. Onların yanları yataklardan uzaklaşır, korku ve ümid içinde Rablerine dua ederler ve kendilerine verdiğimiz rızıklardan hayıra sarfederler.

وَقَالَ رَبُّكُمْ ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ إِنَّ الَّذِينَ يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِي سَيَدْخُلُونَ
جَهَنَّمَ دَاخِرِينَ

Mü'min / 60. Halbuki Rabbiniz: "Bana yalvarın, dua edin ki size karşılık vereyim. Çünkü bana ibadet etmekten kibirlenip yüz çevirenler yarın horlanmış olarak cehenneme gireceklerdir."

buyurdu.

وَيَدْعُ الْإِنْسَانُ بِالشَّرِّ دُعَاءَهُ بِالْخَيْرِ وَكَانَ الْإِنْسَانُ عَجُولًا

İsra / 11. İnsan, hayrın gelmesine dua ettiği gibi kötülüğün gelmesine de dua eder. İnsan pek acelecidir.

HADİS...

* Nu'man İbnu Beşîr (radiyallâhu anh) anlatıyor: "Resûlullah (aleyhissalâtu vesselâm): "Dua ibadetin kendisidir" buyurdular ve sonra şu âyeti okudular. (Meâlen): "Rabbimiz: "Bana dua edin ki size icâbet edeyim. Bana ibadet etmeyi kibirlerine yediremeyenler alçalmış olarak cehenneme gireceklerdir" buyurdu."

* İbnu Ömer (radiyallâhu anhümâ) anlatıyor: "Resûlullah (aleyhissalâtu vesselâm) buyurdular ki: "Kime dua kapısı açılmış ise ona rahmet kapıları açılmış demektir. Allah'a taleb edilen (dünyevî şeylerden) Allah'ın en çok sevdiği afiyettir. Dua, inen ve henüz inmeyen her çeşit (musibet) için faydalıdır. Kazayı sadece dua geri çevirir. Öyle ise sizlere dua etmek gerekir. "

* Ubâde İbn's-Sâmit (radiyallâhu anh) anlatıyor: "Resûlullah (aleyhissalâtu vesselâm) buyurdular ki: "Yeryüzünde, mâsiyet veya sıla-i rahmi koparıcı olmamak kaydıyla Allah'tan bir talepte bulunan bir Müslüman yoktur ki Allah ona dilediğini vermek veya ondan onun mislince bir günahı affetmek suretiyle icabet etmesin. "

* Ebû'd-Derdâ (radiyallâhu anh) anlatıyor: "Resûl-i Ekrem (aleyhissalâtu vesselâm), (bir gün) sordu: "En hayırlı olan ve derecenizi en ziyade artıran, melîkinizin yanında en temiz, sizin için gümüş ve altın paralar bağışlamaktan daha sevaplı, düşmanla karşılaşıp boyunlarınızı vurmanız veya boyunlarınızı vurmalarından sizin için daha hayırlı olan amelinizin hangisi olduğunu haber vereyim mi ?" "Evet! Ey Allah'ın Resûlü!" dediler. "Allah'ın zikridir!" buyurdu.

* Hz. Enes (radiyallâhu anh) anlatıyor: "Resûlullah (aleyhissalâtu vesselâm) buyurdular ki: "Allahu Teâlâ hazretleri şöyle seslenir: "Beni bir gün zikreden veya bir makamda benden

korkan kimseyi ateşten çıkarın!"

* Hz. Muâz (radiyallâhu anh) anlatıyor: "Resûlullah (aleyhissalâtu vesselâm) buyurdular ki: "Akşamdan (abdestli olarak) temizlik üzere zikrederek uyuyan ve geceleyin de uyanıp Allah'tan dünya ve âhiret için hâyır talep eden hiç kimse yoktur ki Allah dilediğini vermesin."

* Hz. Câbir (radiyallâhu anh) anlatıyor: "Resûlullah (aleyhissalâtu vesselâm) buyurdular ki: "Bir kimse evine veya yatağına gir'ince hemen bir melek ve bir şeytan alelacele gelirler. Melek: "Hayırla aç!" der. Şeytan da: "Şerle aç!" der. Adam, şayet (o sırada) Allah'ı zikrederse melek Şeytanı kovar ve onu korumaya başlar. Adam uykusundan uyanınca, melek ve şeytan aynı şeyi yine söylerler. Adam, şayet: "Nefsimi, ölümden sonra bana geri iade eden ve uykusunda öldürmeyen Allah hamdolsun. İzniyle yedi semayı arzın üzerine düşmekten alıkoyan Allah'a hamdolsun"dese bu kimse yatağından düşüp ölse şehit olur, kalkıp namaz kılsa faziletler içinde namaz kılmış olur."

* Hz. Enes (radiyallâhu anh) anlatıyor: "Resûlullah (aleyhissalâtu vesselâm) buyurdular ki: "Allah'ı zikreden bir cemaatle sabah namazı vaktinden güneş doğuncaya kadar birlikte oturmam, bana İsmâil'in oğullarından dört tanesini âzad etmemden daha sevgili gelir. Allah'ı zikreden bir cemaatle ikindi namazı vaktinden güneş batımına kadar oturmam dört kişi âzad etmemden daha sevgili gelir."

* Hz. Ebû Hüreyre (radiyallâhu anh) anlatıyor: "Resûlullah (aleyhissalâtu vesselâm) buyurdular ki: "Her gece, Rabbimiz gecenin son üçte biri girince, dünya semasına iner ve; "Kim bana dua ediyorsa ona icabet edeyim. Kim benden bir şey istemişse onu vereyim, kim bana istiğfarda bulunursa ona mağfirette bulunayım" der. " Rivayetin Müslim'deki bir vechi şöyle: "Allahu Teâla gecenin ilk üçte biri geçinceye kadar mühlet verir. Ondan sonra yakın semâyâya inerek şöyle der: "Melik benim, Melik benim. Kim bana dua edecek

* Ebû Ümâme (radiyallâhu anh) anlatıyor: "Derdi ki: "Ey

Allah'ın Resûlü! En ziyade dinlenmeye (ve kabule) mazhar olan dua hangisidir?" "Gecenin sonunda yapılan dua ile farz namazların ardından yapılan dualardır!" diye cevap verdi."

* Hz. Enes (radiyallâhu anh) anlatıyor: "Resûlullah (aleyhissalâtu vesselâm) buyurdular ki: "Ezanla kaamet arasında yapılan dua reddedilmez (mutlaka kabule mazhar olur.)" "Öyleyse, dendi, "ey Allah'ın Resûlü, nasıl dua edelim?" "Allah'tan, dedi, dünya ve âhiret için âfiyet isteyin!"

* Sehl İbnu Sa'd (radiyallâhu anh) anlatıyor: "Resûlullah (aleyhissalâtu vesselâm) buyurdular ki: "İki şey vardır, asla reddedilmezler: Ezan esnasında yapılan dua ile, insanlar birbirine girdikleri savaş sırasında yapılan dua."

* Ebû Hüreyre (radiyallâhu anh) anlatıyor: "Resûlullah (aleyhissalâtu vesselâm) buyurdular ki: "Kul Rabbine en ziyade secdede iken yakın olur, öyle ise (secdede) duayı çok yapın."

* Yine Ebû Hüreyre (radiyallâhu anh) anlatıyor: "Resûlullah (aleyhissalâtu vesselâm) anlatıyor: "(Allah'ın kabul ettiği) üç müstecab dua vardır, bunların icâbete mazhariyetleri hususunda hiç bir şekk yoktur. Mazlumun duası, müsâfirin duası, babanın evladına duası."

* Abdullah İbnu Amr İbni'l-Âs (radiyallâhu anh) anlatıyor: "Resûlullah (aleyhissalâtu vesselâm) buyurdular ki: "İcâbete mazhar olmada gâib kimsenin gâib kimse hakkında yaptığı duadan daha sür'atli olanı yoktur."

* Hz. Ebû Hüreyre (radiyallâhu anh) anlatıyor: "Resûlullah (aleyhissalâtu vesselâm) buyurdular ki: "Acele etmediği müddetçe herbirinizin duasına icâbet olunur. Ancak şöyle diyerek acele eden var: "Ben Rabbime dua ettim duamı kabul etmedi." Müslim'in diğer bir rivâyeti şöyledir: "Kul, günah talep etmedikçe veya sıla-i rahmin kopmasını istemedikçe duası icâbet görmeye (kabul edilmeye) devam eder." Tirmizî'nin bir diğer rivâyetinde şöyledir: "Allah'a dua eden herkese Allah icâbet eder. Bu icâbet, ya dünyada peşin olur, ya da ahirete saklanır, yahut da dua ettiği miktarca günahından hafifletilmek süretiyle olur, yeter ki günah talep etmemiş veya sıla-ı rahmin

kopmasını istememiş olsun, ya da acele etmemiş olsun."

* Hz. Câbir (radiyallâhu anh) anlatıyor: "Resûlullah (aleyhissalâtu vesselâm) buyurdular ki: "Nefslerinizin aleyhine dua etmeyin, çocuklarınızın aleyhine de dua etmeyin, hizmetçilerinizin aleyhine de dua etmeyin. Mallarınızın aleyhine de dua etmeyin. Ola ki, Allah'ın duaları kabul ettiyi saate rastgelir de, istediğiniz kabul ediliverir."

* Hz. Enes (radiyallâhu anh) anlatıyor: "Resûlullah (aleyhissalâtu vesselâm) buyurdular ki: "Sizden herkes, ihtiyaçlarının tamamını Rabbinden istesin, hatta kopan ayakkabı başına varıncaya kadar istesin."

* Ebû Hüreyre hazretleri (radiyallâhu anh) anlatıyor: "Resûlullah (aleyhissalâtu vesselâm) buyurdular ki: "Allah Teâla Hazretleri kendisinden istemeyene gadap eder."

* İbnu Mes'ud (radiyallâhu anh) hazretleri anlatıyor: "Resûlullah (aleyhissalâtu vesselâm) buyurdular ki: "Allahu Teâla Hazretleri'nin fazlından isteyin. Zira Allah, kendisinden istenmesini sever. İbadetin en efdali de (dua edip) kurtuluşu beklemektir."

* Ebû'd-Derdâ (radiyallâhu anh) anlatıyor: "Resûlullah (aleyhissalâtu vesselâm) buyurdular ki: "Kardeşinin gıyabında dua eden hiçbir mü'min yoktur ki melek de: "Bir misli de sana olsun" demesin." Ebû Dâvud'un rivâyetinde şu ziyâde vardır: "Melekler: "Âmin, bir misli de sana olsun!" derler."

* Hz. Âişe (radiyallâhu anhâ) anlatıyor: "Resûlullah (aleyhissalâtu vesselâm) buyurdular ki: "Her kim, kendine zulmedene beddua ederse, ondan intikamını (dünyada) almış olur."

* Fadâle İbnu Ubeyd (radiyallâhu anh) anlatıyor: "Resûlullah (aleyhissalâtu vesselâm) dua eden bir adamın, dua sırasında Hz. Peygamber (aleyhissalâtu vesselâm)'e salat ve selam okumadığını görmüştü. Hemen: "Bu kimse acele etti" buyurdu. Sonra adamı çağırıp: "Biriniz dua ederken, Allahu Teâlâ'ya hamd u senâ ederek başlasın, sonra Hz. Peygamber (aleyhissalâtu vesselâm)'e salât okusun, sonra da dilediğini istesin" buyurdu."

* Hz. Ömer (radiyallâhu anh) anlatıyor: "Resûlullah (aleyhissalâtu vesselâm) buyurdular ki: "Dua sema ile arz arasında durur. Bana salat okunmadıkça, Allah'a yükselmez. (Beni hayvanına binen yolcunun mağrabası yerine tutmayın. Bana, duanızın başında, ortasında ve sonunda salât okuyun.)"

* Hz. İbnu. Mes'ud (radiyallâhu anh) anlatıyor: "Resûlullah (aleyhissalâtu vesselâm), Hz. Ebû Bekir, Hz. Ömer (radiyallâhu anhümâ) beraber otururlarken ben namaz kılıyordum. (Namazı bitirip) oturunca, Allah'a sena ile zikretmeye başladım ve arkasından Resûlullah (aleyhissalâtu vesselâm)'a salât okuyarak devam ettim. Sanra kendim. için duada bulundum. (Bu tarzımı beğenmiş olacak ki) Hz. Peygamber (aleyhissalâtu vesselâm); "İşte!.İstediğin veriliyor. İşte! İstediğin veriliyor" dedi."

* Hz. Übeyy İbnu Ka'b (radiyallâhu anh) anlatıyor: Resûlullah (aleyhissalâtu vesselâm) birisine dua edeceği vakit önce kendisine dua ederek başlardı."

* Ebû Müsabbih el-Makrâî, Ebû Züheyr en-Nümeyrî (radiyallahu anh)'den naklen anlatıyor: "Bir gece Resûlullah (aleyhissalâtu vesselâm) ile beraber çıktık., Derken bir adama rastlatdık. Sual (ve Allah'tan talep) hususunda çok ısrarlı idi. Resûlullah (aleyhissalâtu vesselâm) onu dinlemek üzere durakladı. Ve: "Eğer (duayı) sonlandırırorsa vâcib oldu!" buyurdu. Kendisine: "Ne ile sonlandırırorsa ey Allah'ın Resûlü!" denildi. "Amin ile" dedi, uzaklaştı. Adama: "Ey fûlan! duanı âminle tamamla ve de gözün aydın olsun!" dedi."

* Hz. Enes (radiyallâhu anh) anlatıyor: "Resûlullah (aleyhissalâtu vesselâm) buyurdular ki: "Sizden biri dua edince "Ya Rabb! Dilersen beni affet! Ya Rabb dilersen bana rahmet et!" demesin. Bilâkis, azimle (kesin bir üslubla) istesin, zira Allah Teâlâ Hazretleri'ni kimse icbâr edemez. "

* Ebû Musâ (radiyallâhu anh) anlatıyor: "Bir sefere (Hayber Seferi) çıkmıştık. Halk (yolda, bir ara) yüksek sesle tekbir getirmeye başladı. Bunun üzerine Hz. Peygamber (aleyhissalâtu vesselâm) (müdahele ederek): "Nefislerinize karşı merhametli olun. Zîra sizler, sağır birisine hitâb etmiyorsunuz, muhâtabınız

gâib de değil. Sizler gören, işiten, (nerede olsanız) sizinle olan bir Zât'a, Allah'a hitab ediyorsunuz. Dua ettiğiniz Zât, her birinize, bineğinin boynundan daha yakındır" dedi."

* Hz. Muâz (radiyallâhu anh) anlatıyor: "Resûlullah (aleyhissalâtu vesselâm), bir kimsenin: "Ya Rabbi, senden nimetin kemâlini talep ediyorum" dediğini işitmişti. Sordu: "Nimetin kemâli nedir?" "Bu bir duadır, onunla dua edip, onunla hayır (çok mal) ümîd ettim" dedi. Resûlullah (aleyhissalâtu vesselâm) "Sordum, zîra, nimetin kemâli cennete girmektir, ateşten kurtulmaktır" dedi. Bir başkasının da şöyle dediğini işitti: "Ey celâl ve ikrâb sâhibi Rabbim!" hemen şunu söyledi: "Duana icâbet edilmiştir, (ne arzu ediyorsan) durma iste" Derken ,bir başkasının: "Ya Rabbi senden sabır istiyorum!" dediğini işitmişti, ona da: "Allah'tan bela istedin, afiyet de iste!" dedi.

* Hz. Âişe (radiyallâhu anhâ) anlatıyor: "Resûlullah (aleyhissalâtu vesselâm) özlü duaları tercih eder, diğerlerini bırakırdı."

* Hz. İbnu Mes'ud (radiyallâhu anh) anlatıyor: "Resûlullah (aleyhissalâtu vesselâm) duayı üç kere yapmaktan, istiğfarı üç kere yapmaktan hoşlanırdı."

* Hz. Enes İbnu Mâlik radiyallahu anh anlatıyor: "Resûlullah şu duayı çok yapardı: "Allahümme sebbit kalbî alâ dînike. (Allahım kalbimi dinin üzere sabit kıl." Bir adam: "Ey Allah'ın Resülü! Biz sana iman ettiğimiz ve senin getirdiklerini tasdik ettiğimiz halde bizim (âkibetimiz) için korkuyor musun?" dedi. Aleyhissalâtu vesselâm adama şu cevabı verdi: "Kalpler, muhakkak ki Rahman'ın parmaklarından iki parmağı arasındadır, onu (ilediği şekilde) döndürür." Ravi der ki : "A'meş iki parmağını gösterdi. "

PIRLANTA SERİSİ...

Duâ, bir ibadettir, duâ kulluğun özüdür, duâ Rabbe dönüş ve yönelişin adıdır. Kulluktan bahsedilen bir yerde, duâdan bahsetmemek mümkün değildir. Zaten, Allah (cc) da "Duânız olmazsa ne ehemmiyetiniz var!" buyurmuyor mu? ve "Duâ edin

kabul edeyim” diyen de bizzat kendisi değil mi?

Duâ, Allah (cc)’la kul arasında kuvvetli bir bağıdır. Başka bir ifade ile, kulun düşüncesinin Rabbe takdim edilmesi şeklindedir duâ. Kul erişemeyeceği ve iktidarıyla elde edemeyeceği her şeyini, mutlak iktidar sahibi olan Kadîr-i Mutlak’tan ister; işte bu isteğin adıdır duâ. O, helezonlar hâlinde kuldun Rabbe yücelen tatlı bir nağmedir ta arşa kadar...

Günümüzde, sadece beş vakit namazın veya belli bir kısım ibadetlerin sonuna sıkıştırılarak küçültülen duâ, gerçekte hayatın ve hayat ötesinin en büyük lâzımıdır. Hayatı, duâsız düşünmek mümkün değildir. Yaşadığımız hayat, baştan sona kadar duâdan ibarettir. Duâ, Rıza-i İlâhî’nin şifresi ve cennet yurdunun da anahtarıdır. Yine duâ, “abd”den Rabbe yükselen kulluk nişanı, Rab’dan “abd”e inen rahmet simgesidir. Daha doğrusu o, Allah (cc)’la kul arasında olan münasebetin tam odak noktasıdır. Duâ, bir cihetten ibadet, bir başka cihetten imkân âlemi ile lâhut âlemini birleştiren ulvî bir miraçtır. İnsanı merdiven merdiven Hakk’a yücelten mukaddes bir miraç..!

Rahmet elinin üzerimizde dolaşması, duâ sayesinde. Duâ, aynı zamanda gazabın da paratoneridir. Evet, hakkımız-da rahmeti ve rızayı celp, gazap ve öfkeyi def edecek olan müessir bir ubudiyettir duâ. Çok defa beşer imkânının tükendiği noktada duâ şuuru -keşke tâ baştan olsa!- başlar. Haddizatında, ona başlangıç ve bitiş noktası tesbit etmek, ya yoktur veya imkansızdır. Çünkü, duâdan müstağni olacak bir ânı yoktur insanın. O hâlde kul, kendisinden tecellileriyle bir ân dur olmayacağı Rabb’ine, duâdan da bir ân dur olmaması lâzımdır. Zira, Rabbin kapısına duâ ile varılır, o kapıda duâ ile konuşurlar ve rahmeti hakkımızda sağnak sağnak celbeden de duadır.

Bize bakan yönüyle duâ, istemektir. Biz maddî-mânevî ihtiyaçlarımızı isteriz Rabb’imizden. Ne var ki, çok defa istediğimiz şeyi de, isteme şeklini de bilemeyiz, bilemeyiz de istemede bile sû-i edebde bulunuruz Zât-ı Zülcelâl’e karşı. İstenilen şeyleri, Mutlak İrade sahibinin iradesi istikametinde görmek istemeyip, kendi arzumuz istikametinde diler dururuz. Bundan dolayı da her istediğimizin âcilen yerine getirilmesini,

yerine getirilmeyen arzularımızın da reddedildiğini düşünerek me'yûs oluruz. Daha açık bir ifade ile, mutlak iradeyi, her zaman kendi cüz'î irademizin peyki olarak görmek isteriz. Bütün bunlar, duâ âdap ve terminolojisine zıt olan şeylerdir. Bu niyetle yapılan duâlar, Allah (cc)'la kul arasında râbîta olmaktan çok uzaktır. Onun âdap ve erkanına riayet ise, icabete vesile olacak şartlardan birisi, belki de en birincisidir.

Duâ, bazan ciddî bir istek ve iştîyak halinde sırf bir mülâhaza olarak kalpten yükselir. Bu durumda kul, hiçbir şey söylemez. Belki dudakları bile kıpırdamaz; ama, O Allâmü'l-Guyub'un, hâline nigahbân olduğunu bilerek, tam bir tevekkül içinde bulunmaya çalışır ve bulacağını bulur. Tıpkı Hz. İbrahim Aleyhisselâm'ın ateşe atıldığı andaki durumu gibi. Bütün imkânların kesildiği ve sebeplerin sükut ettiği bu noktada: "Ey ateş! İbrahim üzerine soğuk ve selâmet ol (İbrahim'i yakma)" (Enbiyâ, 21/69) ilâhî fermanı ona hiç umulmadık şekilde medet kaynağı olmuştur.

Kalpteki duyguların, lisan yoluyla Rabbe ulaştırılması; bu da duânın ikinci bir şeklidir. Burada kul, sadece hâlini arzeder, fakat isteğini dile getirmez. Bazen de, hem halini arz eder hem de isteğini dile getirir. Kur'ân, peygamber duâlarından her ikisini de misâl olarak seçmiştir ki, birinciye Hz. Eyyûb Aleyhisselâm'ın: "Ya Rabbî! Zarar bana dokundu ve Sen Erhamü'r-Râhîminsin" (Enbiyâ, 21/83) duâsıyla, Hz. Yûnus Aleyhisselâm'ın: "Senden başka hiçbir ilâh yoktur. Hakikat ben haksızlık edenlerden oldum" (Enbiyâ, 21/87) duâsı gibi.. ikinci duruma da Hz. Zekeriyâ Aleyhisselâm'dan misâl verilmiştir ki, O da, Rabb'ine: "hiçbir ilâh yok yüce katından temiz bir nesil bağışla. Muhakkak ki Sen duâları işiticisin" (Âl-i İmran, 3/38) diyerek duâda bulunmuştu.

Ayrıca Kur'ân-ı Kerîm'in, duâ mevzûu üzerinde ısrarla durması ve yapılacak duâları Efendimiz'e bizzat ta'lim buyurması, mes'elenin ehemmiyetini göstermesi bakımından çok önemlidir. Böyle olmasaydı, Kur'ân-ı Kerîm, yüzlerce âyet-i kerime ile, duâ mes'elesi üzerinde ısrarla durur muydu? Bunun dışında, Efendimiz'den rivayet edilen, yüzlerce, hatta binlerce

hadîs-i şerif de duânın ehemmiyeti hakkında hem tahşidat yapıyor, hem de hayatın her faslında, yapılması gereken duâları bu ümmete ta'lim buyuruyor. O halde insan, duygu ve düşüncelerini birer istek halinde takdim ederken, bunu en iyi şekilde ifade etmek ve az sözle çok mânâ dile getirmek ister ki, bu hususta da ona en büyük yardımcı da başta Kur'ân-ı Kerîm, ikinci derecede de Hadîs-i Şeriflerde öğretilen duâlardır.

Öyledir, çünkü, bize istemeyi veren Zât, o duâlarda nasıl isteyeceğimizi de öğretmektedir. Kendisine en güzel ve en müessir duâlar öğretilen de, hiç şüphesiz Allah Resûlü'dür. Zira, duâ ile kapısı çalınan Zât'ı en iyi bilip tanıyan O'dur.

DUA İSTEYENLER

Şimdi sizin döneminizde yüzlerce insan duası hora geçer hüsnü kabul görür zannettikleri bir insandan dua talep ederken inanır mısınız "ne olur ihlasla hizmetle devam edelim. Hayatımızın sonuna kadar bizi hizmetten bir lahza Allah hem de ihlaslı hizmetten ayırmasın."

Dua talep ediyorlar. Siz de ediyorsunuzdur. Belki sizinde isminiz defaatle gelmiştir ele. Fakat hepsinin arkasında, o isimlerin arkasında, şunu görüyorsunuz: "Ne olur Allah aşkına Allah şahadeti bizden esirgemesin" birde emcamında bu işin herhangi bir cephede bir can alıcı hasmımızla, bu millete karşı kötülük yapmış bir düşmanla orada tıpkı ibni Cahşler gibi ölmeyi bize de nasip eylesin deyen binlerce olabilir.

O devirde onların adı ibni Cahş , Musab bin Umeyr, Hamza bin Abdulmuttalip'ti. Bu devirde de namı nişanı belirsiz. Ve ben bunların isimlerini o kadar aziz tutuyorum ki, hafta geçmiyor ki, siz bir Pazar günü bir Cuma günü kürsüde görüyorsunuz. Kürsüden inerken avucuma bir tomar kağıt tutuşturuyorlar. Ve elime alıyorum. Hiç birini tanımıyorum. Bir şafak vakti kalkıyor, bir elhamdülillah diyorum, bir salat-u selam okuyorum, bir de bunların adlarını teker teker zikrediyorum. Ve sonra istedikleri duayı yerine getiriyorum. "Allah'ım beni de bunların içinde kabul buyur. İhlasla, samimiyetle, yürekten dini mübini İslam'a hizmete bizleri muvaffak eyle. Bahtına düştüm muvaffak eyle.

Boyunduruğun yere konduğu günde muvaffak eyle. Alemin şehvetini yaşadığı günde , kadın kız peşinde koştuğu günde bu levent delikanlılar, bu gençler, bu yiğitler yaşlısıyla genciyle yani. Hepsi dua talep ediyorlar. Hiç birinin simasını bile tasavvur edemiyorum. Hayalimde canlandıramıyorum. Kim bilir çehreleri ne kadar temizdir diyorum bunların Allah'ım. Yürekleri ne kadar temizdir. Muhakkak ki bu temiz yüreklere zarf olan çehreler de çok temizdir, kametlerde çok temizdir. İsteklerini sana arz ediyorum. Perişan ifadelerimle değil, tertemiz duygularıyla nasıl ifade ediyorlarsa öyle."

Ve sonrada birisini çağırıyorum, bu isimleri yakmıyorum yok ederken. Bu isimleri çöplüğe atmıyorum. Çöp tenekesine de atmıyorum. Çünkü o isimler benim nazarımda Cebrail'in, Mikail'in, İsrail'in, Azrail'in adı kadar kıymetlidir. En emin, en güvendiğim birisinin eline tutuşturuyorum ayak değmediği çiğnenmediği bir yere götür göm bunları diyorum. İnanıyorum ki kendileri gibi bu isimlerde bir gün ruşeymler gibi başlarını çıkaracak, başaklar gibi salınacak ve duygunuza düşüncenize dünyanın dört bir yanında musalla, küfrü mutlaka karşı bir set teşkil edecek. Ruhani ordular haline gelecekler.

O devirde bunların adı ibni Cahşlerdi, Musab bin Umeyrlerdi. Ben hayatım boyunca onların hayranlığını yaşadım. Hayatım bir dua gibi onları görebilir miyim hülyasıyla, rüyasıyla geçti. Bütün bu tatlı rüyaları yaşadım. Sekiz on yaşında – bağışlayın – kendi koyunlarımızın arkasında sirete dair kitap koltuğumun altında okurken acaba bir daha böyle insanlar görülür mü. Ellerimi kaldırıp diyebilirim. "Allah'ım sana binlerce hamd ve sena olsun, kaddin büküldüğü dönemde dahi olsa yaşın öbür tarafa döndüğü dönemde dahi olsa bana Ebu Bekirleri, Ömerleri, Osmanları, Alileri gösterdin" ibni Cahş'a çok hayrandım rüyalarımda görmek için bile. Ömer'e çok hayrandım. Minnacık ellerimi açıp yatağымda sekiz on yaşымda göster Ömer'i bir göreyim çehresi nasıl.

Ve bu gün ben onları aranızda gördükçe fehır fahur Rabbime karşı şükranla iki büklüm oluyor "sana binlerce hamd ve sena olsun." Ad başka ama peygamber bezmi (s.a.s.) yenileniyor.

Allah'ım senin lutfun bir devirde bitmiyormuş demek ki. Sen deyince ve isteyince her devrin insanını lutfunla kereminle yine doyuruyor, tatmin ediyorsun...²⁰

SONSUZ NURDAN

O, bir istikamet insanıdır. Zâten kulluk da istikamet demektir. Cenâb-ı Hakk: "Bana kulluk edin. Müstakim yol budur" (Yâsin, 36/61) derken bu hakikata işaret buyurmaktadır. Allah Resûlü'nün bütün hareketlerin-de, bir ölçü ve denge vardır. O, cihanı fethedecek orduları şuraya-buraya sevkederken, bir karıncayı dahi incitmeme prensibini de her zaman korumuştur. Hep sebeplere tevessül etmiştir; ama duâyı da hiçbir zaman ihmal etmemiştir.

Gece-gündüz münacaat ve inleme içinde geçen bir ömür görmek isteyen, Resûlullah'ın hayatına baksın! Baksın ve insanlık, duânın ne demek olduğunu, duâ etmenin âdâbını ve duânın, insana maddî-manevî kazandırdıklarını görsün, görsün ve ibret alsın.

Yüzlerce insan, Efendimiz'in duâlarını bir araya getirip, duâ mecmuaları te'lif etmişlerdir. Cenâb-ı Hakk, böyle bir lütfu, şu satırların yazarından da esirgemedi.. zaten o esirgemez! "Mecmuatü'l-Ed'iyeti'l-Me'sûre" adı altında, Efendimiz'in duâları bir araya getirildi. Mümkün merteye, bu eser ebat olarak küçük tutulmaya çalışıldı. Bu mini esere bakanlar dahi göreceklerdir ki, duâda dahi Allah Resûlü'ne ulaşmak mümkün değildir. Sanki O, hayatının her ânını duâ ile geçirmiş gibidir. Bir insan, başka hiçbir iş yapmasa ve sadece duâ etse, onun bir ömrü dolduran duâsı, ancak Allah Resûlü'nden mervî duâlar kadar olabilir...

Allah Resûlü, duâlarını hayatının içine paylaştırmış ve hep bu nurdan kristaller üzerinde yürümüştür. Duâ, O'nun dudaklarından eksik olmayan virdi, gönlünde tütüp duran âh u efganıydı. O, bir an dahi duâsız olmamış, dudaklarını ıslatan bu kevser dolu kadeh, hiçbir zaman elinden düşmemiştir. Aksiyon adamıydı, muhakeme insanıydı; fakat ibadet ve duâda da eşimenendi yoktu.

Sahâbe de bir ibadet topluluğuydu. Ancak O'nunla yürümeye

kalktıkları zaman dökülüp kalırlardı. -O dökülüp kalanlara kıtmirin ruhu feda olsun- O ise yorulma nedir bilmeden hep yürürdü. Çünkü Allah (cc), O'nu hep ileriye doğru yürüsün ve hep önde bulunsun diye yaratmıştı. Mi'rac'da Cibrîl bile O'nunla yürümeye kalkmış da, nihayet bir noktadan sonra onun da dermanı kesilmişti.. kesilmişti de "Yürü ya Resûlallah! Top senin çevgân senin" demişti.. evet O adetâ meleklerle maraton yapan bir insandı...(Geniş bilgi Sonsuz Nur'da)

ALLAH'I ANMA VE DUA

Hak dostları evrâd u ezkâra (Kur'an ve dua okumaya, Allah'ı anmaya) çok önem verirler. Hergün bir miktar Kur'an okuma ve değişik dualarla Allah'a niyazda bulunmanın O'nunla irtibatımız açısından çok önemli olduğunu söylerler. Her fert kendi gücü nisbetinde bir şeyler belirlemeli ve onu hergün okumalıdır, derler. Üstad Hazretleri'nin Mecmuatü'l-Ahzâb'ı onbeş günde bir hatmettiğini bir yakınından bir kaç defa dinledim. O kitap üç cilttir; demek ki, ciltlerden her birini beş günde bir okuyor. Onca kitap yazma; te'lîf, tashîh, arkadaşlarıyla görüşme, yaşadığı ağır şartlar; hapishaneler, takipler, tevkîfler, tarassutlar, tehcîrler.. bütün bunlara rağmen evrâd u ezkârında hiç kusur etmiyor.

Bazıları "Duada mübâlağa etmemeli, aşırı gitmemeli" falan derler. Zannediyorum aşırı gitme meselesini Ubâde b. Samit'in kendi oğluna yaptığı vasiyetteki ifadelerini yanlış anlayarak ortaya atıyorlar. O dua ederken, mesela; bazılarımızın "Allahım, şöyle bir Cennet, yamacında şöyle bir köşk, köşkün yanından akan pırıl pırıl bir çay.." dediği gibi teferruata ait şeyler zikrediyor; ayrıntılara dalıyor. Bu sebeple Hz. Ubâde, "Oğlum, ben Rasûlullah'tan duada ifrattan sakındıran sözler duydum." diyor. O ifratı (aşırılığı) meselenin keyfiyetiyle alâkalı detaylarla uğraşma şeklinde anlıyor. Yoksa, Cenâb-ı Hak "Ya eyyuhellezîne âmenu'zkürullâhe zikran kesîrâ - Ey iman edenler, Allah'ı çok anın, çok yâd edin." derken, bir insan sabahtan akşama kadar durmadan "Sübhanallâhi ve bihamdihî sübhânallahil azîm" dese yine duanın hakkını eda etmiş olamaz. Efendimiz bu duanın sabah akşam yüzer defa söylenmesini tavsiye ediyor. Ümmü Seleme validemiz de taşları veya fasulye tanelerini yanına

koyuyor ve onlarla sayarak hergün yüz defa söylüyor.

Birbirini tanıyan, bilen insanlar değişik gruplar halinde dua okuyabilirler. Mesela, Büyük Cevşen'i birkaç kişi paylaşip okuyabilir. Paylaşıldıktan sonra artık her insanın kendisine ayrılan bölümü okuması onun için gerekli olur. Yani "Allah'ı anma, zikretme hususunda ben hergün şu kadar bir şey yapacağım." diyen insan üzerine bir sorumluluk almış olur ve bu sorumluluğu yerine getirmesi artık zarurîdir. İsteyenler Büyük Cevşen dediğimiz hizbi baştan sona kadar kendi başlarına da okuyabilirler. Fakat, bir hey'et halinde okuyunca, herkesin defter-i a'mâline o okumanın bütününden hâsıl olan sevap yazılır. Hakikî şahs-ı manevî teşekkül edince herkes bütünün okuduğu kadar okumuş olur.

Bu hususta özellikle Mecmuatü'l-Ahzâb'ın çok istifadeli olacağını düşünüyorum, çünkü o kitap, oldukça geniş ve pek çok velînin dualarından değişik bölümler ihtiva ediyor. Gümüşhânevî Hazretleri onları toplarken bugünkü ölçülerde tashîh etme imkanı olmamış. Üstad'ın eline de O'ndan geçmiş. O okuduğu yerleri kısmen tashîh etmiş. Keşke bir-iki gayretli insan yeniden onun üzerinde çalışsa ve o kitabın elden geldiğince hatasız olarak basılmasına vesilelik etse.

O basıldıktan sonra duaya iştiyaklı müminler aralarında taksim ederler. Öyle bir metod geliştirirler ki, herkes farklı zamanlarda farklı yerleri okur. Meselâ, bir ay boyunca şu bölümü okuyan insan, ikinci ay diğer arkadaşının yerine geçer. O üçüncü arkadaşın, o da dördüncü arkadaşın yerine.. Böylece herkes Mecmuatü'l-Ahzâb'ın her yerini okumuş olur. Gördüğü duaların orijinal, yepyeni olması insanda ayrı bir heyecan uyarır. Mesela, Şâh-ı Geylânî'nin insanın gönlünde ürperti hasıl eden duasını bile otuz gün üst üste okuyan biri zamanla onu ilk gün okuduğu gibi duyamayabilir. Fakat bu duayı ikinci ay biraz bekletir, başka dualar okur, ona karşı içinde hasıl olan ülfeti giderir ve bir müddet sonra tekrar o bölüme dönerse yine ilk defa okuyormuş gibi duyup hissedebilir. Benim ömrüm vefa eder mi bilemiyorum ama istiyordum ki, ben de onu birkaç arkadaşım ile paylaşip okuyayım? Bunun nasip olmasını çok arzu

ederim.

Bazen Őu husus kafama takılıyor: İŞin esası bir kenara çekilip kimseye demeden dua okumaktır. Fakat burada "Ben de böyle bir kenarda dua okuyabilirim, kimseye ihtiyacım yok." gibi bir gizli bencillik var mıdır, bilemiyorum. Eğer varsa bu çok tehlikelidir. Meselâ, bir başkası da "Ben kendim bir kenara çekilip dua okuyabilirim, ama arkadaşların dualarının arasında olursa benim dualarımın da kabule daha yakın olacağını umarım." düşüncesinde olabilir. Böyle bir yaklaşımla duanın hiç olmazsa bir parçası, yarısı veya çeyreği okunabilir. Fakat bu ikincisinde de görünme, duyulma hissi bulunabilir. Bunların hepsi tehlikelidir. Dua öyle halis olmalı ki ona hiç bir mülâhaza bulaşmamalı. Onun sağından-solundan, altından-üstünden, neresinden bakılırsa bakılsın şeffaf, saydam bir şey gibi hep Zat-ı Ulûhiyyet tecellileri görülmeli.

Bazen de, meselâ aynı camide namaz kılan insanlar birbirlerine "Gelin selef-i salihînden rivayet edilen Őu duaları okuyalım. Meselâ, bir gece kalkalım, iki-üç saat sürse de 19 defa Fetih Suresini okuyalım." diyebilirler. Ama herkes içinden gelerek katılmalıdır böyle bir dua şirketine. Fırlamalı, kalkmalı yerinden.. bir hâcet namazı kılmalı, Büyük Cevşen'i, Evrad-ı Kudsiye'yi, Sekîne'yi... okumalı.. arkadaşlarıyla beraber onbeş yirmi dakika okuyorsa, sonra da kimsenin görmeyeceği, aklına herhangi bir mülâhazanın gelmeyeceği bir yere gitmeli, bir yarım saat de orada okumalı.

Evet, yalnız başına okurken "Bak arkadaşlardan kaçtım, kendi kendime kimse görmeden yapıyorum, daha ihlaslıca oluyor." duygusuna kapılma veya "insanlar duysun, görsün" diye başkalarına sesini duyurma; ikisinde de şeytana kapı aralama olabilir. Üstad Hazretleri, sesli okuyup insanlara duyurmayı İmam Gazali'ye dayandırarak istihsan ediyor: "Ben önceleri sesli okuyordum, ama işin içine riya girer mi diye de endişe ediyordum. Sonra gördüm ki, İmam-ı Gazali 'Başkalarını uyarma ve teşvik etmeye matûf olunca mahzursuzdur.' diyor." Fakat bütün bunlarla birlikte kalbimiz Üstad'ın kalbi de değil. Cennet'ten içeriye gireceğimiz ana kadar bizim kalbimize her

şey girebilir. Kırdaki, bayırdaki deliklerde yılan, çıyan arayacağına elindeki fenerini kalbine tevcih etmesi gereken bizlerin her hâlükârda çok dikkatli olması gerekir.²¹

DUA VE YAKARIŞTAKİ GÜÇ

Geceler, o tertemiz siyah örtüsüyle bütün bir varlığı sarınca, bir kısım karanlık ruhlar kendilerini herşeyden kopmuş, yalnız ve garib hissederler. Oysa ki, en karanlık anlarda, en تنها yerlerde, en kimsesiz çöllerde dahi O, hep bizimle beraberdir. O gariblerin enîsi (1), kimsesizlerin kimsesi ve çare-sizlerin çaresidir.

Kırık gönüllerin inkisârını bilen, onulmaz dertlere derman gönderen, ikliminden gelen esintilerle ruhlarımızdaki yalnızlık ve vahşetleri silen yalnız O'dur. O'na yönelen, açılacak bir kapiya yönelmiş olur; O'na yalvaran matlûbuna ermiş sayılır.

Eserlerinde O'nu bilip, vicdanında O'nu duyup tanı-yanların, bilip öğrenecekleri başka şey kalmamıştır. O'nun marifetine erenlerin dimağında bilgi parçaları, elmas sütunlar üzerinde fîrûze kubbeler haline gelir. O'nu tanımayan ruhlarda ilimler evhâma inkılâp eder; ilimlere mevzû teşkil eden varlık ise cansız cenazelere dönüşür.

O'na inancın aydınlık ikliminde bütün varlık bir baştan bir başa alabildiğine netleşir; eşyâ ve hâdiseler üzerindeki duygu ve düşünceler durulardan duru hâle gelir ve herşey akar O'na ulaşır. Bu saf duygu ve düşünceler ile, O'na yaklaşıp, O'na yalvarıp yakarmasını bilenler insanların en tali'lileridir.

Bunu böyle bilerek, dağ-bayır, çöl-şehir, gece-gündüz yalnızlığını hissettiğin vakitlerde, kalk bütün benliğine O'na yönel; kalbinin kapılarını O'na aç, büyük-küçük acı ve ızdıraplarını, arzu ve isteklerini bir bir O'na şerhet! Acılarının dindiğini, ızdıraplarının, yerlerini huzurlara, itminanlara bıraktıklarını duyacak ve ruhunun dörtbir yandan iltifât esintileriyle sarıldığını hissedeceksin.

Belki, sen O'nu, cismaniyete ait kıstaslar içinde hiçbir zaman görüp duyamayacaksın. Ama O, her lâhza binbir emâre ve

işaretlerle varlığını senin vicdanına duyuracak, yakınlığını sana hissettirecek ve yer yer gönlünün dudaklarını tebessümlerle süsleyecektir.

Geceler bu vâridâta açık yamaçlar gibidir. Kalbini Hakk tecellîleri karşısında pırıl pırıl bir ayna haline getiren hakikate uyanmış ruhtar, gecenin gelişiyile seccadelerinde pusuya yatar ve tecellî avına çıkarlar. Sen de yapayalnız kaldığın zamanlarda gecenin yamaçlarını kolla! Oraların Dost'a halvet yeri ve gurbet dakikaları da halvet zamanı olduğunu bil; bütün hissiyatınla O'nun huzuruna gir ve kalbinin sırlarını bir bir O'na say, dök! Dertlerini sadece O'na aç; O'nun huzurunda inle ve başını O'na giden yollarda ilk eşik sayılan secdegâha koy ve bekle..! Gönül dünyâna doğru içiçe kapıların açıldığını duyacak, O'nun varlığının ışıkları altında eridiğini hissedecek ve deryâyâ düşen bir damla gibi kendi hesabına kaybolup gidecek, sonra da hesaplar üstü bir kuşakta okyanusların dev dalgaları ile bütünleşeceksin...

Senin varlığın içinde bir iç, için içinde ayrı bir iç ve iç içe içler seni, sürekli, daha derinliklere, daha genişliklere ve daha zirvelere doğru çekip götürecektir. Bu iç içe derinliklere yelken açabildiğin ölçüde, kendini ötelerin en baş döndürücü bâkir iklimlerinde, Cennet'in o sonsuza açık yamaçlarında tenezzühe çıkmış gibi duyacak ve her yeni adımda Allah'a yaklaşmanın ayrı bir lütfunu göreceksin.

Dışdan başka birşey görmeyip, içindeki büyüklüklere, ihtişamlara, derinliklere ulaşamayan ruhtar, sürekli karanlıklar içinde bocalar durur ve bir türlü hasretlerden, buhranlardan kurtulamazlar.

Keşke onlar da, pırıl pırıl bu semâlar kadar derin, cihanlar kadar geniş, kendi mahiyetlerindeki derinlikleri sezebilselerdi..! Keşke onlar da, gerçek insanlar gibi içlerindeki aydınlığa açık noktaları keşfedip vicdanın dümdüz yollarında, Yüce Yaratıcı'nın gönül gözlerine saldığı ışıklarla o âlemlere ait sırları avlayabilselerdi.

Birer nüve halinde, içlerindeki bu aydınlık yolları

bulamayanlara, bir ömür boyu en yüksek hakikatten habersiz yaşayanlara ve maddî mesâfelere takılıp kalarak, sonsuzluk mesâfelerini sezemeyenlere bilmem ki, acısak mı; üzülsek mi; yoksa, gözlerinin açılması için duâ duâ yalvarsak mı..?²²

RİSALE...

İmân, duâyı bir vesîle-i katiye olarak iktizâ ettiği; ve fitrat-ı insaniye onu şiddetle istediği gibi, Cenâb-ı Hak dahi "Duânız olmazsa ne ehemmiyetiniz var?" meâlinde,

قُلْ مَا يَعْبُؤُاِبِكُمْ رَبِّي لَوْلَا دُعَاؤُكُمْ

ferman ediyor. Hem,

أَدْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ

emrediyor.

Eğer desen: "Birçok defa duâ ediyoruz, kabul olmuyor. Halbuki, âyet umumidir; her duâya cevap var," ifade ediyor.

Elcevap: Cevap vermek ayrıdır, kabul etmek ayrıdır. Her duâ için cevap vermek var; fakat kabul etmek, hem ayn-ı matlûbu vermek Cenâb-ı Hakkın hikmetine tâbidir. Meselâ, hasta bir çocuk çağırır: "Yâ hekim, bana bak."

Hekim "Lebbeyk," der. "Ne istersin?" Cevap verir.

Çocuk "Şu ilâcı ver bana" der.

Hekim ise, ya aynen istediğini verir, yahut onun maslahatına binâen ondan daha iyisini verir, yahut hastalığına zarar olduğunu bilir, hiç vermez.

İşte, Cenâb-ı Hak Hakîm-i Mutlak, hâzır, nâzır olduğu için, abdin duâsına cevap verir. Vahşet ve kimsesizlik dehşetini, huzûruyla ve cevabıyla ünsiyete çevirir. Fakat, insanın hevâperestâne ve heveskârâne tahakkümüyle değil, belki hikmet-i Rabbâniyenin iktizâsıyla, ya matlûbunu veya daha evlâsını verir veya hiç vermez.

DUADAKİ GAYE

Hem, duâ bir ubûdiyettir; ubûdiyet ise, semerâtı uhreviyedir.

Dünyevî maksadlar ise, o nevi duâ ve ibâdetin vakitleridir; o maksadlar, gâyeleri değil. Meselâ, yağmur namazı ve duâsı bir ibâdetdir. Yağmursuzluk, o ibâdetin vaktidir; yoksa, o ibâdet ve o duâ, yağmuru getirmek için değildir. Eğer sırf o niyet ile olsa, o duâ, o ibâdet hâlis olmadığından, kabule lâayık olmaz.

Nasıl ki, güneşin gurûbu, akşam namazının vaktidir; hem güneşin ve ayın tutulmaları, kûsûf ve husûf namazları denilen iki ibâdet-i mahsusanın vakitleridir. Yani, gece ve gündüzün nurânî âyetlerinin nikaplanmasıyla bir azamet-i İlâhiyeyi ilâna medâr olduğundan, Cenâb-ı Hak, ibâdını, o vakitte bir nevi ibâdete dâvet eder. Yoksa, o namaz, açılması ve ne kadar devam etmesi, müneccim hesâbiyle muayyen olan ay ve güneşin husûf ve kûsûflarının inkişâfları için değildir. Aynı onun gibi, yağmursuzluk dahi, yağmur namazının vaktidir. Ve beliyelerin istilâsı ve muzır şeylerin tasallutu, bâzı duâların evkât-ı mahsusalarıdır ki, insan o vakitlerde aczini anlar; duâ ile, niyaz ile Kadîr-i Mutlakın dergâhına ilticâ eder. Eğer duâ çok edildiği halde, beliyeler def' olunmazsa, denilmeyecek ki, "Duâ kabul olmadı." Belki denilecek ki, "Duânın vakti, kazâ olmadı." Eğer Cenâb-ı Hak, fazl ve keremiyle, belâyı ref' etse, nurun alâ nur, o vakit duâ vakti biter, kazâ olur.

Demek duâ, bir sırr-ı ubûdiyettir. Ubûdiyet ise, hâlisen livechillâh olmalı. Yalnız aczini izhâr edip, duâ ile Ona ilticâ etmeli; Rubûbiyetine karışmamalı. Tedbîri Ona bırakmalı, hikmetine itimad etmeli, rahmetini ittiham etmemeli.

Evet, hakikat-i halde, âyât-ı beyyinâtın beyânıyla sabit olan budur ki: Bütün mevcudât, herbirisi birer mahsus tesbih ve birer hususi ibâdet, birer has secde ettikleri gibi; bütün kâinattan dergâh-ı İlâhiyeye giden, bir duâdır.

Ya istidad lisâniyledir-bütün nebâtât ve hayvanâtın duâları gibi ki, herbiri lisân-ı istidadiyla Feyyâz-ı Mutlaktan bir sûret talep ediyorlar ve esmâsına bir mazhariyet-i münkeşife istiyorlar. Veya ihtiyac-ı fitrî lisâniyledir-bütün zîhayatın, iktidarları dahilinde olmayan hâcât-ı zarûriyeleri için duâlarıdır ki, herbirisi o ihtiyac-ı fitrî lisâniyle Cevâd-ı Mutlaktan idâme-i hayatları için bir nevi rızık hükmünde bâzı metâlibi istiyorlar.

Veya lisân-ı ıztırârıyla bir duâdır ki, muztar kalan herbir zîruh, katî bir ilticâ ile duâ eder, bir hâmî-i meçhûlüne ilticâ eder, belki Rabb-i Rahîmine teveccüh eder.

Bu üç nevi duâ bir mâni olmazsa dâimâ makbuldür.

Dördüncü nevi ki, en meşhurdur, bizim duâmızdır. Bu da iki kısımdır: Biri fiilî ve hâlî, diğeri kalbî ve kâlîdir. Meselâ, esbâba teşebbüs, bir duâ-i fiilîdir. Esbâbın içtimâ, müsebbebi icad etmek için değil, belki lisân-ı hal ile müsebbebi Cenâb-ı Haktan istemek için, bir vaziyet-i marziye almaktır. Hattâ çift sürmek, hazîne-i rahmet kapısını çalmaktır. Bu nevi duâ-i fiilî, Cevâd-ı Mutlakın isim ve ünvanına müteveccih olduğundan, kabule mazhariyeti ekseriyet-i mutlakadır.

İkinci kısım, lisân ile, kalb ile duâ etmektir; eli yetişmediği bir kısım metâlibi istemektir. Bunun en mühim ciheti, en güzel gâyesi, en tatlı meyvesi şudur ki: Duâ eden adam anlar ki, birisi var; onun hâtîrât-ı kalbini işitir, her şeye eli yetişir, herbir arzusunu yerine getirebilir, aczine merhamet eder, fakrına meded eder.

İşte ey âciz insan ve ey fakir beşer! Duâ gibi hazîne-i rahmetin anahtarı ve tükenmez bir kuvvetin medârı olan bir vesîleyi elden bırakma. Ona yapış; âlâ-yı illiyyîn-i insaniyete çık. Bir sultan gibi, bütün kâinatın duâlarını kendi duân içine al, bir abd-i küllî ve bir vekil-i umumi gibi

إِيَّاكَ نَسْتَعِينُ

de, kâinatın güzel bir takvîmi ol.

MÜMİNİN EN İYİ DUASI

Sual: Mü'minin mü'mine en iyi duası nasıl olmalıdır?

Elcevap: Esbab-ı kabul dairesinde olmalı. Çünkü bazı şerâit dahilinde dua makbul olur. Şerâit-i kabulün içtimâ nispetinde makbuliyeti ziyadeleşir.

Ezcümle, dua edileceği vakit, istiğfar ile mânevî temizlenmeli; sonra, makbul bir dua olan salâvat-ı şerifeyi şefaathçi gibi zikretmeli ve âhirde yine salâvat getirmeli. Çünkü, iki makbul duanın ortasında bir dua makbul olur.

- Hem bizahri'l-gayb, yani gıyaben ona dua etmek,
- Hem hadiste ve Kur'ân'da gelen me'sur dualarla dua etmek; meselâ,

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْعَفْوَ وَالْعَافِيَةَ لِي وَلِوَلَدِي فِي الدِّينِ وَالْدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ
رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ

gibi câmi dualarla dua etmek

- Hem hulûs ve huşû ve huzur-u kalble dua etmek,
- Hem namazın sonunda, bilhassa sabah namazından sonra,
- Hem mevâki-i mübarekede, hususan mescidlerde,
- Hem Cumada, hususan saat-i icabede,
- Hem şuhur-u selâsede, hususan leyâli-i meşhurede,
- Hem Ramazan'da, hususan Leyle-i Kadirde dua etmek, kabule karin olması rahmet-i İlâhiyeden kaviyen me'muldür.

O makbul duanın ya aynen dünyada eseri görünür; veyahut dua olunanın âhiretine ve hayat-ı ebediyesi cihetinde makbul olur. Demek, aynı maksat yerine gelmezse, dua kabul olmadı denilmez, belki daha iyi bir surette kabul edilmiş denilir.

DUANIN BİR MEYVESİ

Duanın en güzel, en lâtîf, en leziz, en hazır meyvesi, neticesi şudur ki:

Dua eden adam bilir ki, birisi var ki onun sesini dinler, derdine derman yetiştirir, ona merhamet eder. Onun kudret eli herşeye yetişir. Bu büyük dünya hanında o yalnız değil; bir Kerîm Zat var, ona bakar, ünsiyet verir. Hem onun hadsiz ihtiyâ-câtını yerine getirebilir ve onun hadsiz düşmanla-rını def edebilir bir Zâtın huzurunda kendinitasavvur ederek bir ferah, bir inşirah duyup, dünya kadar ağır bir yükü üzerinden atıp

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ
der.

EĞER VERMEK İSTEMESEYDİ

Dua ubudiyetin ruhudur ve hâlis bir imanın neticesidir. Çünkü dua eden adam duasıyla gösteri-yor ki:

"Bütün kâinata hükmeden birisi var ki, en küçük işlerime itilalı var ve bilir. En uzak maksudları-mı yapabilir. Benim her halimi görür, sesimi işitir. Öyleyse, bütün mevcudatın bütün seslerini işitiyor ki, benim sesimi de işitiyor. Bütün o şeyleri O yapıyor ki, en küçük işlerimi de Ondan bekliyorum, Ondan istiyorum."

اَگَر نَه خَوَاهِي دَاد نَه دَادِي خَوَاه

denildiği gibi, eğer vermek istemeseydi, istemek vermezdi.

TEFSİR...

وَإِذَا سَأَلَكَ عِبَادِي عَنِّي فَإِنِّي قَرِيبٌ أُجِيبُ دَعْوَةَ الدَّاعِ إِذَا دَعَانِ فَلْيَسْتَجِيبُوا لِي وَلْيُؤْمِنُوا بِي لَعَلَّهُمْ يَرْشُدُونَ

Bakara/186. Kullarım sana, beni sorduğunda (söyle onlara): Ben çok yakınım. Bana dua ettiği vakit dua edenin dileğine karşılık veririm. O halde (kullarım da) benim davetime uysunlar ve bana inansınlar ki doğru yolu bulalar.

Allah değişik münasebetlerle kullarına olan yakınlığını ifade ettiği gibi burada da " ben kullarıma çok yakınım" buyuruyor. Evet Allah kullarına çok yakındır ama , kul O'nu ancak, amellerinde hulusu, duygularında inkişafı... vs. ile ulaştığı mertebeye göre bilebilir. Takdir edersiniz ki, Hz. Muhammed (s.a.s.) 'in Allah'ı tanıyıp vicdanında hissetmesiyle , ümmetinden her hangi birinin – velev ki evliya bile olsa- Allah'ı tanınması bir değildir. Böyle bir konuda mühim olan kişinin bir taraftan marifetullah adına derecesini arttırması için çabalayıp, gayret göstermesi; öte taraftan da ulaşabileceği bu mertebelerin hakkını vermesi veya verebilmeye çalışmasıdır. Yani ferd, o mertebede nasıl bir irtibat içinde bulunmalı, nasıl bir duygu ve düşünce atmosferi içinde yaşamalı, nasıl bir ameller kuşağında imrar-ı hayat etmesi gerekiyorsa, onu mutlaka yapmalıdır. Aksi taktirde yüksek bir kulenin tepesinden düşüyor gibi derin bir çukura sukut edebilir.

Burada her şeyden önce Allah'ın yakınlığı, duaya süratle cevap verme beşaretiyle irtibatlandırılmış ve bu yakınlık kemi, keyfi buutların dışına çekilerek o konudaki mülahazaların menfezleri kapatılarak inanarak yapılan dua ile, böyle bir duaya icabet mantukundan hasil olan netice-i kurbet nazara verilmiştir.

Bundan başka, duanın esbab üstü tesirine dikkatler çekilerek, duanın bir yararı olmadığı kanaatini taşıyan bütün natüralist, materyalist hatta monistlerin ağzına birer ikaz şamarı vurarak , esbab ve tabiat kanunlarının Allah'ın mahlukları olduğu ve onların Zat-ı Uluhiyetin irade ve meşietini bağlamadığını, bağlamayacağını; tabiattaki ittıradın yanında O istediğinde her şeyi değiştirebileceğini mucizeler, kerametler gibi harikulade hadiseleri yaratmanın yanında, sırf dua ve yakarışlara da cevap vererek esbab üstü pek çok şey yaratacağını ihtar etmektedir..

Hakk tecelli eyleyince her işi âsân eder,

Halk eder esbabını bir lahzada ihsan eder.²³

NÜKTELER...

Meşahiyyan Ebul Garip el-İsfehani hazretleri Tarsus'u çok severdi. Şiraz'da hastalandı, ölüm döşeğine yattı. Etrafında toplananlara:

"Ben ölürsem beni burada kafir kabristanına gömün. Ben bunu sizden Allah hakkı için istiyorum. Sizden başka hiçbir isteğim yok" dedi.dostları şeyhin bu sözlerine mana verememişlerdi. Hayret ederek:

"Bu nasıl söz neden seni kafir kabristanına gömeceğiz?" Dediler. O şöyle buyurdu:

"Hak tealaya yalvarıp duruyorum. Eğer senin yanında benim bir kıymetim varsa beni Tarsus'da vefat ettir diyorum. Ama şimdi burada vefat edeceğime göre, demek ki yanında kıymeti olmayan kullarımdanmışım. Ondan dolayı ben burada ölürsem kafir kabristanına defnedin" dedi.

Fakat ölümünün vukuunu beklerken o vefat etmedi ve kısa zaman içinde az miktar iyileşti. Tarsus'a gelerek orada çok

geçmeden vefat etti. Kabri şerifi Tarsus şehrindedir.

GEYİK VE YAVRULARIN DUASI

Azizlerden birisi daima bir arkadaşına ziyarete gider ve evinde misafir olarak kalırdı. Hane sahibi de her defasında kendisine av eti ikram ediyordu. Bir gün yine misafir olarak gittiğinde, başka şeyler ikram edilir ve ev sahibine:

“Her zaman bana av eti ikram ederdin , bugün başka bir şey ikram etmene sebep nedir?” diye sorar. Ev sahibi de şöyle anlatır:

“Benim adetim daima av yapmaktır. Bir gün yine su içersine tuzağımı kurmuş ve bir yere gizlenmişim. Biraz sonra yanında üç tane yavrusu olduğu halde bir geyik geldi. Su içmek için suya yaklaştığı zaman tuzağı görünce, içmekten vazgeçip gittiler. Ertesi gün tekrar geldiler. Fakat tuzağı görüp yine içmeden gittiler. Üçüncü gün geldiklerinde susuzluktan ayakta duracak halleri kalmamıştı. Yine su içmek için yaklaştıkları zaman tuzağı gördüler. Fakat bir türlü cesaret edip yaklaşamıyorlardı. Suyun etrafında dolaşmaya başladılar. Başka bir suda bulamayınca, geyik yüzünü semaya doğru kaldırdı gözlerinde yaşlar aktığı halde tazarru etmeye başladı. Bir müddet sonra bulutlar peyda oldu. , gök gürleyip şimşekler çakmaya başladı. O derece yağmur yağdı ki, dereler ve göller dolup taşı. Geyik ve yavruları da sulanıp gittiler. Ben de bir hayvanın dergah-ı izzette duası kabul olduğu halde, insan olan niçin gafletten uyanmaz diyerek o günden sonra avlanmayı bıraktım” diye hikaye eder.

DUANIN KABULÜNÜN SIRRI

Şeyh İshak hazretleri bir köye giderken, yolda salih bir derviş ile karşılaşılır. Derviş “subhanallah! Biz zatınıza dua ettirmek için geliyorduk, burada tesadüf ettik” deyince Şeyh hazretleri:

Sizlere ne oldu ki, dua ettirmek üzere bana geliyordunuz, der. Derviş:

Sultanım, emirimiz bize iki köle emanet etmişti. Bir kere kaçtılar, Cürcan vilayetinde bulduk. Bu defa yine kaçtılar. Eğer bulunmazsa, hepimizi öldürecek. Şeyh hazretleri hemen

bineğinden iner ve iki rekat namaz kılarak dua etmeye başlar. Biraz sonra kölelerin bulunduğu dair haberci gelir. Şeyh İshak hazretlerinin hizmetinde olan derviş:

“Efendim bunca zamandır hizmetinizde bulunuyorum. Hiç kusur etmeden daima rızanızı tahsil etmeye gayret gösterdim. Kıldığınız şu iki Rekat namaz ile yaptığınız duayı , bu fakire de öğretimde, bir hacetim zuhur ettiğinde benim de duam hemen kabul buyrulsun,” der. Hazret ise:

“Ey derviş, bu duanın kabulü şimdiki kılınan iki rekat namaz için olmayıp belki 30 seneden beri nefsimi haram lokmadan muhafaza ile kılınan namaz içindir,” buyurdular.

EN MAKBUL DUA

Duaların en makbulü hangisidir biliyor musunuz? Belki biliyorsunuz, belki de şu anda hatırlamıyorsunuz, ben söyleyeyim:

-En makbul dua, haberiniz olmadan sizin için yapılan duadır?

...Vezirin biri daha uzun seneler yaşamasını istediği padişah için dua ettirmek istiyormuş. Makbul duanın habersiz yapılan dua olduğunu bildiğinden bunu nasıl temin edeceğini düşünüp dururken aklına gelen fikri hemen tatbik safhasına koymuş.

Ülkenin ihtiyaç sahiplerini çağırması, onlara bol miktarda ödünç para vermiş, verdiği bu borç paranın ödeme günü olarak sultanın ölüm gününü göstermiş.

-Ne zaman sultan öldü diye bir haber duyarsanız işte o gün parayı getireceksiniz, ödeme gününüz sultanın ölüm günü, demiş.

Bunu duyan padişah çok kızmış, sadık sandığı vezirinin böyle bir kötülük yapacağını sanmadığından çağırıp sormuş:

- Sen benim bir an evvel ölmemi mi istiyorsun?

Vezir şöyle cevap vermiş:

- Hayır sultanım! Tam aksine, çok uzun yaşamayı istiyorum. Bunun içinde haberin olmadan senin uzun ömürlü olmana dua ettiriyorum. Zira borçlular parayı daha geç ödemek için senin

daha geç ölmeni, yani uzun ömürlü olmanı isteyecekler!

Sultan buna çok sevinmiş, gerçekten de yapılan dualar tesirini göstermiş, uzun zaman ülkeyi huzur içinde idare etmiş.²⁴

BİR ANNENİN DUASI

Hastanede oğlumun baş ucunda kalmama, bir anne olduğum için değil, doktor olmam sebebiyle müsaade ettiler. Çocuk felci salgını son hadde yükseldiğinden, oğlum da çocuk felcine müptela oldukları sanılan diğer çocuklarla beraber hastanenin hususi bir koğuşunda nezaret altına alınmıştı.

Koridorun öbür ucundaki odalarda çocukların ağladığını duyuyordum. Fakat zavallı oğlum, belkemiği muayene edilirken korku içinde "anne" diyebilmiş, sonra da buhranlı bir uykuya dalmıştı.

Muayene bittikten sonra mütehassıs doktor bana döndü, yüzünde yorgun ve üzüntülü bir ifade vardı.

- Çok müteessirim, doktor, galiba çocuk felci, dedi.

(...Kadın doktor eve gider. Burada bir telefon gelir. Telefonda yeni bir çocuk felci vakasının olduğunu anlar ve oraya doğru gider. Gittiği yer oldukça yoksul bir ailenin evidir. Burada, iki zayıf çocuk ve bir de ağır hasta bir çocukla karşılaşır..)

-“Çocuğunuz çok hasta, fakat elimizden geleni yapacağız” dedim.

Anne, çocuğunun saçlarını okşadıktan sonra bana dönerek:

- “Dua edelim” dedi.

Senelerden beri doktorluk yaptığım halde, bana dua etmemi teklif eden bir müşteriye rastlamıştım. Bu kadının benim bilmediğim bir bilgiye sahip olduğunu hissedip teklifini kabul ettim. Çocuklar ve annesiyle birlikte ben de yere diz çökerek duaya başladım. Kadının vecd halinde tatlı bir sesle söylediği dualar, kalbime saplanıyordu.

...Birden bire onların derin imanı bana tesir etmiş olacak ki, yüksek sesle:

- Allah'ım, sen bu duaları kabul et, diye yalvardım.

Duası bittikten sonra kadın doğrularak, çocuğun başucuna gitti. Hasta, sakin bir şekilde uyuyordu. Bunun üzerine annesi bana dönerek:

- Gördünüz mü? Allah duamızı kabul etti, dedi.

Söyleyecek söz bulamadım. Çocuk cankurtarana nakledilirken uyanmadı. Geçen yarım saat içersinde, nefes alması ve nabızı normal hale girmişti. Kulübeden ayrılırken para çantamı, annesinin avucuna sıkıştırdım. "Yarın gece gelirim" dedim.

Otomobilime doğru yürürken başımı kaldırıp göğe baktım. Sabah oluyordu. Hastaneye yaklaşırken hiç korkmuyordum. İçimden bir ses, oğlumun bana bakarak gülümseyeceğini fısıldıyordu.²⁵

DUANIN ADABI

Öyle bir Allah'a kulluk ediyorsun ki, o Allah senin her yaptığını, daha yaptığın meydanda yokken bilen ve öyle bir Allah'a dua ve niyazda bulunuyorsun ki, senin için hayırlı olanı senden daha iyi anlayandır.

Öyleyse dua yapıyorum diye o deve böğürüşü gibi haykırışlar, sağıra seslenir gibi bağırışlar neye?

Eğer sen, bid'ate değil de, sünnete meyilli, gösteriş ve beğendiriş meraklısı değil de, kulunun kalbinden geçenleri bile çok iyi bilen, nefsin vesvese ve gizli emellerinden her an haberdar olan Allah'ın rızasını istiyorsan, iyi bil ki, tumturaklı ve debdebeli amel, nefsin heva ve arzusundadır. Ona olan dua ve niyazını gizle. İyice gizle...Alenen ve bağıra çağıra yapılan dualar nefsin isteğidir. Nefsin her isteğini kes. Onu arzularından mahrum et.

Devenin ve yayın iyisi, sessiz olanıdır. Mektubun ve şurubun hayırlısı da, ağzı kapalıdır.²⁶

Duan her zaman bu alemde makbul olmaz. Çünkü burada istenenlerin çoğu, zamansız ve yersiz isteniyor. Ama yine de dua

et, her an Allah'a. yalvar; ancak duan kabul olmayınca Allah'a sitem etme!..

- "Niçin kabul olunmadı?"

Diyerek şaşma.. Zamanı gelince olan olur, burada bir şey olmazsa, öbür alemde sana sevap olur. Ama bağıırıp çağırırsan mahcup olursun... Derim ki: Daima dua edeceksin.. Çünkü her şeyden evvel sen bir kulsun. Allah'ın emirlerine uymaktasın. Allah-ü Teâlâ Hazretleri (c.c.):

- "Bana dua edin, kabul ederim/' Buyuruyor. Diğer bir yerde de:

- "Allah'tan (c.c.) fazilet isteyin."

Deniyor. Bu mevzuda daha birçok ayetler vardır.

ALLAH'A DARILMAMAK

...Duan her zaman duyulur, ama ihtiyacın kadar verilir. Sonrası öteki aleme kalır. İhtimal ki her arzunun bu alemde yerine gelmeyişi bir hikmet icabı ve senin hayrın olmaktadır. Sonra her olan şey, Allah'ın kaza ve kaderine uygundur.

Arzun yerine gelince Hakkı itham etme!.. Kabul olmadı, diye ümitsizliğe de düşme.. Daima dua et. Kârın olmazsa bile zarar da etmezsin. Hemen olmasa bile bir zaman sonra olur.

Bir Hadis-i Şerifte şöyle buyuruluyor:

- "Kıyamet günü hesap defterinde insan, yaptığı ibadet haricinde birçok iyilik bulur. Bunları bilemez, sorar; ona şöyle denir:

- "Bunlar dünyada kabul olunmayan duaların karşılığıdır. Kader-i İlahî icabı orada yerine getirilmedi; fakat sana mükafat olarak burada veriliyor."

En azından halin, zikir olmalı. İhtiyacını ona aç! Başkasına bir şey deme!.. Onu tevhid ederek her derdini arzet. Başkasına bir şey söyleme!.. Duanın kabul edilmesi işini Allah'a bırak. Sebepleri de onun için gör!..

Tekrar hatırlatmak yerinde olacak.. Sana iki yoldan başka yol yoktur ve olmaz.. Gecen de gündüzün de aynı.. Sağlığın da

hastalığın da öyle.. Darlık olsun genişlik olsun değişmez. Ki o, dua ve sabırdır; yani rıza...

İyi zamanda, darlıkta, genişlikte hep böyle ol.. O iki hali biraz açalım:

En iyisi benlik davasını bırakıp Hakka bağlı olmandır. Tıpkı bir ölü gibi Hakka karşı iradesiz halde kalman.. Bir süt çocuğu gibi tam teslim olman-dır. Senin için hak fiil ve irade önünde topçu önündeki top gibi olmak var. İlahî irade böyle çevirir. Bu halinle sana nimet gelirse şükür edersin.. Şükür ettikçe de nimetin artar.. Çünkü Allah: - "Şükür ederseniz nimetinizi arttırırım.

Diye vaad ediyor. Darlık baş gösterince de sabredersin. Bu da senin için bir nimettir. Darlık zamanı sabreder, günlerin peygambere salât ve selâmla geçerse daha ne istiyorsun... Bu, Allah'ın sana en büyük nimetidir; her kula nasip olmaz, bir ayetin:

- "Allah, sabırlı kullarla beraberdir/'

Mealinde buyrulan yüce manâsında bu bâbta kayıt vardır.

Allah, kullarına yardımıyla koşar; sebatını verir. Nefse, şeytana galebe çalması için kula yardımcı olur.. Bir ayette:

- "Eğer Allah 'tan yana olursanız, o da size yardımcıdır. Dizlerinize kuvvet verir." Buyuruluyor..

Nefsine muhalif ol; Allah'tan yana olmuş olursun. Allah yoluna muhalif olan her şeye muhalif ol. Hak emirlerini itirazla karşılama; kabul et, darılma.. Nefsine muhalif ol; Hak fiillerin içine düş, onlarda kaybol... Bunu yaptığın takdirde Hak için bir mücahid sayılırsın... Nefsin her başım kaldırdığında Allah'ın emriyle vur. Onun karşısına kalkanla dur; bu kalkan: Sabır, muvafakat, sükûn, hak emirlere teslim olmaktır. Bunları yapabildiğin an Hak Teâlâ sana en büyük yardımcıdır.

Bütün bunların sonunda bir de büyük rahmete ermek vardır, ona "Salavat" derler. Bu makam peygamberlere hastır. Bu "Salavat"¹ onlarıdır. Sen bir günahkâr olduğun halde günahların bağışlanıyor; nebiler için verilen hissedenden hisse alıyorsun... İşte bu manayı ifade eden bir ayet-i kerime:

- "Onlara musibet veya bela karşı geldiği zaman, biz Allah içiniz dönüşümüz O'nadır. Derler. Onlara Rablarmdan salavat olsun. Rahmet onlaradır. Hidâyete eren onlardır.

Buraya kadar anlatılan yaşamak zorunda olduğun iki halin ilkiydi.

İkincisine gelince; Sen Rabbına yalvardıkça O'na yaklaşmış olursun. O'na yalvardıkça yaklaşırsın. Allah'ın emirlerini tut. Senin yalvarmak hakkındır; ayrıca bir vazifedir. Hakka tazarru ve niyaz ettikçe, bu vazifeyi yerine getirmiş olursun.

Sakın dualarına yanlış bir şey girmesin. Bu mühim vazifeyi Hak'a imanla yap!.. Duayı aziz bir yolcuyu uğurlar gibi yap. Çünkü dua Hak katında bir yer hazırlar; elçilik yapar.

Şunu tekrarlamakta fayda görüyorum. Duana derhal icap olunmazsa hemen bağıırıp çağırmaya kalkma. Dua hem kabul olunur, hem de kabul olunmaz. Her ikisi de senin için müsavi olmalı. Sonra bu olanlardan bir ibret almalısın. Sakın Haddi aşanlardan olmayasın... Çünkü başvuracak kapı yoktur... Sakın, nefsinin iyiliğini veya kötülüğünü bilmeyen zalimlerden olmayasın. Hiçbir şey bu helak işinden Hakkı alıkoyamaz. Geçmiş ümmetleri de helak etti! Şöyle ki: Dünyada içinden çıkılmaz bela ile öldürür; kıyamet gününde en kötü azaba sokar.²⁷

DUA ETMEK

- "Ben Allah'a dua etmem." Deme, sonra nasıl olsa gelecek gelir; gelmiyorsa olan da gelmez gibi sözlerfni de bir mazeret olarak gösterme. Bunlar boş sözdür. Daima dua et. Dua etmek bir vazifedir, görevdir; kulluk icabı sayılır. Dünya ve âhirete ait işlerin için Allah'a yalvar, dua et ve iste. Haram olmayan, ahlâkına bir zarar vermeyecek olan her şeyi ondan talep et Çünkü Cenab-ı Hak bizi dua etmeye teşvik ediyor, emir veriyor:

- "Bana dua edin, icabet ederim. Allah'ın güzel nimetlerim isteyin, ama o nimetleri birbiriniz için böbürlenme vesilesi yapmayın/'

Dua üzerine Peygamber (s.a.v.) Efendimiz hayli emirler

vermiştir. Ümmetini dua etmeye teşvik etmiştir. Bunların birkaçım zikretmek yerinde olur:

- "Kabul olacağına inanarak dua edin. Allah'a yalvaracağınız zaman ellerinizi açınız."

İş bu Hadis-i Şerifler senin; "dua etmeye lüzum yok. Etsem de gelir etmesem *de.*" Şeklinde söylediğin sözlerin yersiz olduğunu gösteriyor.

Daima Allah'tan iste. Kısmetinde varsa gelir; bu geliş senin imanını arttırır. Duaya alıştığın için halka yüz suyu dökmekten de kurtulursun. Şayet kısmetin değilse yine duan iyi olur, Allah'a iman olduğunu anlaşılar. Ayrıca bütün hallere karşı sende bir uysallık olur. Asabiyete kapılmadan işlerin kolaylıkla hal yolunu bulursun. Borçlu isen kolaylıkla ödeme yollarını ararsın. Sakin olduğun için herkesin itimadını kazanırsın. Çünkü imanlısın, işlerini Allah'a bırakıyorsun.

Yaptığın duaya dünyada karşılık verilmese bile âhirette bol ecir alırsın. Günahların, hataların bağışlanır. Allah kullarına bol ihsanlar yapandır. Acır, dualarını kabul eder.

Duanın kabul olunacağı muhakkaktır. Ya bu âlemde ya öbür âlemde karşılığı görülür.

Peygamber (s.a.v.) Efendimiz bir Hadis-i Şerifinde şöyle buyurur:

- "Kıyamet günü imanlı kimse amel defterinde birçok iyi işlerin mükâfatı şeklinde bazı şeyler görür, hayret eder. Sonra ona sorulur:

- Bunları biliyor musun? Haliyle bilmez ne olduğunu:

- Bilmiyorum..Der. Buna karşılık ona şöyle anlatılır:

- İşte bunlar senin dünyada dua yoluyla istediğin şeylerin karşılığıdır. Kaderinde olmadığı için orada verilmedi; burada onların mükâfatını alıyorsun.

Her iman sahibi Allah'a dua eder.. İman sahibi, Yaradanım her zaman anandır. Her hakkı yerine getiren iman sahibidir.

Sonra dua eden bilir ki her şeyi veren Allah'tır.

Dua eden kibirli değildir. İşte bundan ötürü dua iman sahibinin huyları arasında olmalıdır.

Ehl-i iman, duadan kaçınmamalıdır.²⁸

ALLAH KUŞU İMDADINA GÖNDERDİ

Velîlerden Mâlik bin Dinar hacca gidiyordu. Bir kuşun yol kenarındaki kayalıklara ağzından ekmekle indiğini gördü. Merak edip kuşa dikkatle bakıldığında anladı ki, kuş kayalığa iniyor, ağzındaki ekmeği bırakıp havalanarak yeniden ekmek getiriyor.

Burada bir şeyler oluyor galiba, diyerek kayalıklara yukarı tırmandı. Biraz ilerleyince hayrete düşüren bir manzarayla karşılaştı.

Eli ayağı bağlı, çukura bırakılmış bir adam.. Güneş vücudunu yakmış, yüzündeki deriler pul pul olup yolunmaya başlamıştı.

— Bu ne hâl ey Allah'ın kulu, sen in misin, cin misin? Mecalsiz adam, güçlkle cevap vermeye çalıştı:

— Sorma başıma gelenleri?

— Ne oldu anlat!

— Meçhul adam başına gelenleri söyle anlattı:

— Ben hacca gidiyordum, içinde bulunduğum kafileye eşkiyalar hücum ettiler. Bütün arkadaşlarımı soyup soğana çevirdiler. Fakat ben güçlü kuvvetli biri idim. Beni kolayca yakalayamadılar. Sonunda burada arkamdan erişip elimi ayağımı bağladılar. Üzerimde ne var, ne yoksa hepsini aldıktan sonra, beni bu çukura bırakıp gittiler. Tam bir haftadır burada güneş karşısında eli ayağı bağlı kaldım. Her geçen gün biraz daha zayıflıyor, açlıktan, susuzluktan ölüme doğru adım adım yaklaşıyordum. Sonunda dedim ki:

— Ey Rabbim, biliyorsun ki, senin rızan için yola çıktım, senin emrini yerine getirmek için bu çöle açıldım. İşte görüyorsun ki, zalim eşkiya beni bağlayıp bu çukura bıraktı. Kimsenin hâlimden haberi yok, ama senin ilminden gizlenmek mümkün değil. Sana iltica ediyorum, beni şu açlık ve susuzluk felâketinden kurtar!..

Ben bu duamı bitirir bitirmez bir kuşun ağzında ekmek

parçasıyla bana doğru indiğini gördüm. Kuş, ekmeği ile göğsümün üzerine kondu, gagasıyla koparıp koparıp bana verdi, karnımı doyurdu. Sonra gitti. Hangi çadırdan kaldırdı ise kaldırmış, bir kab dolusu su getirip yine göğsümün üzerine konarak, kabı ağızıma doğru eğdirip bana su verdi.

Böylece beni açlık ve susuzluk felâketinden kurtardı. Yine biraz önce ekmeği getirmişti ki, arkasından sen geldin.

Mâlik bin Dinar hayretler içinde kalmıştı. Adamın elini ayağını çözdü, güçlükle kaldırıp kervana erişti. Ancak bu sırada kendisine ekmeği ve su getiren kuşun başlarında bir müddet uçarak garip sesler çıkardığını gördüler. Büyük veli Mâlik, kuşun bu hareketini şöyle izah etti:

— Bu kuş seni selâmlarken diyor ki, Allah'a tam bir ihlâs ve iltica ile dua ederseniz, Allah duanızı kabul eder, görünmezlerden kapılar açar, kuşları bile yardımcı gönderir. Yeter ki, duanızda tam bir teslimiyet içinde olun ve Allah'a gönülden yalvarın.²⁹

EN GÜZEL DUA

Bir baba ile oğul oltalarını göl kenarına atıp otele döndüler. Bir saat sonra gittiklerinde oltaya dört beş balığın takıldığını gördüler. Çocuk:

- Ben balıkların oltaya takılacaklarını biliyordum, dedi. Babası sordu:

- Nereden biliyordun?

- Dua ettim de onun için, dedi çocuk.

Cevaptan babası hoşnuttu. Oltayı yeniden hazırladılar, ikisi de hallerinden memnun öğle yemeği yemek için otele döndüler. Yemekten sonra göle gittiler. Yine birkaç balık yakalanmıştı. Çocuk:

- Böyle olacağını biliyordum, dedi.

- Nereden biliyordun?

- Dua ettim de onun için.

Baba oğul oltayı tekrar gole attı ve otele gittiler. Yatmadan önce, göle gidip oltaya baktıklarında bu defa bir tek balığın bile oltaya takılmadığını gördüler. Çocuk yine ama bu kez:

- Ben oltaya balık gelmeyeceğini biliyordum, dedi. Babası gelecek cevabı tahmin eder gibi sordu:

- Nereden biliyordun?
- Dua etmedim de onun için, dedi çocuk.
- Niçin dua etmedin.

Cevap enfesti ve asıl merak edilen de oydu.

- Oltaya yem takmayı unuttuğun aklıma geldi de ondan.

Balığın da, nehrin de, oltanın da, insanın da sahibi Allah'tır. Mahlûkatı birbirine göre yaratan, insan midesi ile balık arasındaki İrtibatı kuran, dile tat alma kuvvetini, balığa lezzeti veren Odur. öyle ise hadiselerle tek yönden bakılmamalı, sebep, netice bir arada düşünölmeli, insan bütün dünyayı verse, O vermedikten sonra bir tek lokmayı yiyemeyeceğini, bir damla suya eremeyeceğini unutmamalıdır.

Esbaba müracaat, Onun Rahmet hazinelerinin kapısının tokmağını tıklatmaktır. Fakat, kapı çalınmadan açılmadığı gibi, kapıyı çalmak da açılması için yeterli şart değildir.

Kapıyı çaldıran da, açtıran da, hakikatte açan da Odur, Onun içindir ki dua yürekle ve dille yapıldıktan sonra fiil onu desteklemelidir. Evet bir şeyi istediğini söyleyen adam elini uzatmazsa alamaz.

Balık tutma isteği dilin ve yüreğin duasıdır, yem takmak halin ve fiilin duasıdır. Hal dili yüreği yalanlamamalıdır.³⁰

DEĞİŞİK BİR DUA

"Dua, bizim karanlıkta Allah'ı gördüğümüz aynadır,"
(Friedrich Hippel)

Bir büyükbaba aksamları çocuk bakıcılığı yaparken, torununun odasından garip, anlamsız sesler duyar gibi olur. Odaya yaklaştığında, kapı aralığından torununun alfabenin

harflerini tuhaf biçimde saygıyla tekrar ettiğini görür.

"Ne yapıyorsun?" diye merakla sorar dede...

Küçük kız bütün şirinliği ile "Duamı ediyorum." der ve devam eder: "Ama bu gece tam olarak ne diyeceğimi bilemiyorum. Bu sebeple sadece harfleri söylüyorum. Allah onları benim için sıraya dizecek, çünkü ne düşündüğümü biliyor."³¹